

- *tas* – не «таз», «тазик» (*bassin, bassine*) і не «таз» (*pelvis*), а «купа», «стос»
- *velours* – не «велюр» (*velours de soie, velours de laine, velours de chanvre; feutre taupé* – як сорт фетру), а «оксамит»
- *vitrage* – не «вітраж» (*vitrail*), а «віконне скло», «шибки» [2, с. 143–151].

Констатуємо, що через низьку компетентність та відсутність обізнаності щодо поняття «фальшивих друзів» можна допуститись значних помилок, які можуть суттєво вплинути на результат чи коректне сприйняття інших. А особливо гостро постає це питання перед перекладачами науково-технічної літератури, оскільки саме для науково-технічних текстів є характерним великий відсоток міжмовних омонімів, у зв'язку з широкими міжмовними контактами у сфері науки та техніки. Знання лексичних особливостей науково-технічної літератури є необхідною умовою, оскільки при перекладі поруч з інтернаціональними словами, що певною мірою є помічниками перекладача, доволі часто трапляються провокуючі фактори тексту джерела, якими є «фальшиві друзі перекладача». Тому вивчення їх особливостей у науково-технічному перекладі саме зараз, у період становлення України на міжнародній арені та розширення її науково-технічних зв'язків з іноземними державами, відіграє дуже важливу роль.

Література

1. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). Москва : Институт общего среднего образования РАО, 2001. 224 с.
2. Кочерган М. П. Словник французько-українських міжмовних омонімів («фальшиві друзі перекладача»). Київ : Академія, 1997. 400 с.
3. Міжмовні омоніми чи фальшиві друзі... не лише перекладача? МОВОЛЮБАМ. 2014. URL: <http://l-ponomar.com/mizhmovni-omonimy-chy-falshyvi-druzi-ne-lyshe-perekladacha/>.
4. Фальшиві друзі перекладача: Everest. 2020. URL: <https://everest-center.com/falshivi-druzi-perekladacha/>.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАНЦУЗЬКОЇ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Лейбич Я. Р.

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Серед існуючих видів перекладу юридичний переклад вважається одним з найскладніших з кількох причин. Однією з головних особливостей такого

перекладу є наявність специфічної термінології, яка дає визначення і назви юридичним поняттям. Юридичний переклад є скоріше актом міжкультурної комунікації, ніж актом міжмовної комунікації, оскільки в перекладацький контакт вступають різні правові системи та правові культури, неспівпадіння в яких обумовлюють багато проблем юридичного перекладу.

По-перше, юридичний переклад буквально наповнений непростими, заплутаними формулюваннями, властивими правовим документам. Навіть рідною мовою розібратися в юридичних документах неспеціалісту досить складно. Специфіка цього виду перекладу вимагає від перекладача чіткого і глибокого знання таких юридичних процесів як реєстрація ЗАТ, випуск акцій компаній, виплати дивідендів. Перекладач повинен знати, як укладають договори та угоди, як працюють механізми оподаткування, щоб юридично грамотно і точно перекласти текст. По-друге, перекладачеві необхідно добре розуміти текст документу, що, найчастіше, вимагає не тільки наявності юридичної освіти, але великого практичного досвіду. Адже правові системи різних країн сильно відрізняються одна від одної, а часом в мові вихідного чи кінцевого документу для тих чи інших понять немає навіть еквівалентних значень. По-третє, юридичний переклад не допускає помилки, оскільки її ціна може бути занадто висока. Перекладачеві нерідко доводиться працювати з фінансовими і бухгалтерськими документами, де є велика кількість цифр.

У юридичному перекладі дуже велике значення має точність перекладу, так як перекладений матеріал може служити основою для прийняття важливих рішень. Найпростіший спосіб перекладу документів – це транслітерація або транскрипція. За своєю суттю цей прийом близький до запозичення іноземного слова.

Недоліком транслітерації як перекладацького методу є те, що механічна передача лексичної одиниці не завжди дозволяє розкрити її значення для реципієнта і може потребувати додаткових пояснень. За допомогою цього способу зазвичай передаються скорочені назви військових блоків, політичних партій, промислових фірм, різних товариств тощо Наприклад: *FRANCETELECOM*, *Crédit Lyonnais*, *Alliance française*. При перекладі українською мовою текстів юридичної тематики може застосовуватися практика збереження назви іноземних компаній мовою оригіналу. Наприклад: «Gaz de France, Société Naval. En France, un organisme public bénéficiant d'une garantie institutionnelle illimitée de l'État a été créé dans les années 1990 pour reprendre et liquider progressivement les actifs douteux du *Crédit Lyonnais* [8].»

«У Франції, в 1990-і роки був створений державний орган, що мав необмежені державні гарантії, який мав брати на себе і поступово ліквідувати ненадійні активи *Crédit Lyonnais* (Ліонський кредит).»

Переклад назв вулиць зазвичай не викликає труднощів. У більшості випадків перекладачі користуються транслітерацією. Наприклад, *AVENUE FOCH* (Авеню Фош), *BOULEVARD SEBASTOPOL* (Бульвар Севастополь).

Наступною особливістю ділового стилю є скорочення. Скорочення утворюються різними способами: використовуються тільки перші чи великі літери. Наприклад: *CA – Cours d'Appel* (Апеляційний суд), *CC – Cours de Cassation* (Касаційний суд), *TGI – Tribunal de Grande instance* (Суд вищої інстанції), *OI – Organisations internationales* (Міжнародні організації).

«Une assignation en référé d'heure à heure pour le 14 juin 2006 devant le Président du TGI de Marseille, a été délivrée à *TRH* [8].»

«Виклик терміново предстати в суді 14 червня 2006 року перед президентом Марсельського суду вищої інстанції було передано до *Tudor, Pickering, Holt & Co* банку.»

«Cinq jours après son témoignage devant le juge Guillaume Daieff dans le cadre de l'enquête menée contre *UBS, Brandly Birkenfeld* voit son nom apparaître mais sous un context tout différent [8].»

«П'ять днів минуло, як Брендлі Біркенфельд давав свідчення перед суддею Гійомом Даефом у справі проти *Швейцарського фінансового холдингу*, а його ім'я вже з'явилось у пресі у зовсім іншому контексті.»

Можлива передача іноземного скорочення еквівалентним українським скороченням (дослівний переклад). Найкраще, коли така одиниця вже утвердилась у мові. Перекладене скорочення може бути побудоване за тією ж моделлю: французькій аббревіатурі *ONU* відповідає українська аббревіатура *ООН*, французькій аббревіатурі *OTAN – НАТО, UNESCO – ЮНЕСКО, ONG (organisation non gouvernementale) – НДО, TVA (taxe sur la valeur ajoutée) – ПДВ, CD (code pénal) – КК*.

Іншим способом передачі скорочень українською мовою є описовий переклад. Описовий переклад застосовується в тих випадках, коли в мові перекладу немає скорочення – еквівалента. Перекладається вихідна одиниця: *IR (impôt sur le revenu) – податок на дохід, CDI (le contrat à durée indéterminée) – трудовий контракт, CDD (contrat à durée déterminée) – трудовий контракт з обмеженим продовженням*.

«Le rapport a reçu un accueil favorable, et la *CDI* a été encouragée à poursuivre son projet sans toutefois recevoir de mandat clair [8].»

«Доповідь було схвалено і запропоновано *трудоий контракт*, хоча перспективи роботи над проектом залишилися нез'ясованими.»

Наведені нами приклади наочно демонструють складність проблеми, що вимагає, крім знання двох мов і знайомства з предметом (правознавчої компетентності), підготовленості в області теорії перекладу і володіння практичними перекладацькими навичками. Вони дозволяють зробити висновок про те, що вибір прийняттого варіанту перекладу визначається наявністю або відсутністю еквівалента в мові перекладу.

Література

1. Алексеева И. С. Введение в переводоведение: учеб. Пособие для студентов филол. и лингв. фак. вузов. Москва : Академия, 2004. 345 с.

2. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Москва : Наука, 1966. 368 с.
3. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода. Москва : ЛКИ, 2008. 186 с.
4. Волошина А. Безеквівалентна лексика близькоспоріднених мов: проблема семантичної структури. *Наукові записки. Випуск XXVI. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2000. С. 56–64.
5. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) : учебник для ин-тов и фак. иностр. яз. Москва : Высшая школа, 1990. С. 253.
6. Мачковский Г. И. Французско-русский юридический словарь. Москва : АБВУ Press, 2009. 554 с.
7. Le Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française par P. Robert. Paris : S.N.L., 2000. 2171 p.
8. Code civil (France) Contentmedia group, E-Book, 2011. 825 p.

КРОС-КУЛЬТУРНА ОБІЗНАНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА В ПОЛІКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Меджидова Дж. М. К.

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Професійна перекладацька компетентність – це здатність перекладати, як у письмовій і в усній формі спеціалізовану інформацію з однієї мови на іншу, з урахуванням різниці між двома текстами, комунікативною ситуацією та культурою.

У процесі навчання майбутній перекладач детально вивчає специфіку іноземної мови. Але в практичній діяльності перекладач знову і знову буде стикатися з окремими випадками, коли набутих знань не вистачить для адекватного перекладу. Тому крім постійного вдосконалення знання іноземної мови необхідно розширювати загальний тезаурус, отримати знання як про шлях етносу в цілому, так і про окремі історичні події. Розширенню світогляду студентів шляхом ознайомлення з географічними, історичними, політичними, етнічними, соціальними, культурними, мовними особливостями країн сприяє регулярний перегляд художніх та документальних фільмів в оригіналі, читання художньої літератури та іноземної періодики, живе спілкування з носіями мови. Лише за наявності розвиненої культурологічної компетенції переклад буде